

MAGYAR FALU

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Dohány-utca 84. sz.
Telefon József 124-76.
Megjelenik minden vasárnap

LAPVEZÉR:
NAGYATÁDI SZABÓ ISTVÁN
földművelésügyi miniszter.
FŐMUNKATÁRS: MAYER JÁNOS ny. miniszter.

Előfizetési árak:
Egész évre ... 100.000 kor.
Félévre ... 50.000 kor.
Negyed évre ... 25.000 kor.

A nemzetgyűléshez.

Több mint hathetes szünet után, minden bizonnyal lehiggadva, kipihenve, friss erőben újra összegyűlnek a képviselők és ismét munkába fog a nemzetgyűlés. Reméljük, hogy ez a pihenés, ez a szünet jótékonyan hatott a törvényhozók, a nemzetgyűlés további munkásságára. Reméljük, hogy ez a most kezdődő ülésszak komolyabb, eredményesebb, lármában, szóáradatokban, civódásokban szegényebb, de tettekben és honmentő alkotásokban annál gazdagabb lesz.

Azóta, mióta nyári szünetre széledtek szét a nemzetgyűlés tagjai, sok minden történt s ma — sajnos — az az igazság, hogy úgy a kül-, mint a belpolitikai helyzet egyformán zavaros még mindig, sőt azóta még bonyolódott, a gazdasági helyzet pedig fenyegetően súlyosbodott...

A nyári szünet kezdete óta csak fokozódott az ipari, kereskedelmi, gazdasági pangás, mindezt pedig betetőzte a váratlanul reánk szakadt legnagyobb csapás: a kétségbeesés rossz termése.

A munkanélküliség ijesztően megnövekedett, amit a kormány a tatarozási költsön nyújtásával és a közmunkák állítólagos megkezdésével még parányiban sem tudott enyhíteni. Ma már ott tartunk, hogy nemcsak a gyári és egyéb munkások sorai feketeljenek a munkanélküliektől, nemcsak az elbocsájtott és munkát nem találó B-listás köztisztviselők, a szélnek eresztett magánhivatalnokok kérnek munkát, megélhetést és kenyeret, hanem a falvakban is egyre nagyobb a munkanélküliség. A zselléremberek, földmunkások, részes aratók a kenyérre valót sem tudták a nyáron sok helyen megkeresni, s most a legnagyobb kétségbeeséssel néznek a komoran közeledő tél elé... A szellemi munkás, iparos, kereskedő, földműves már-már összeroppan a közterhek elviselhetetlen súlya alatt, megbénult az ország egész gazdasági vérkeringése és a várva-várt külföldi segítség egyre késik s ki tudja, talán el is marad, mert a külföldi óvatos nagytőke, talán ok nélkül, talán joggal óvakodik, tartózkodik hozzánk bevonulni, mert még mindig nem látja elég szilárdnak a helyzetet, másrészt pedig valljuk be, sokszor szerencsétlen és balkezes pénzügyi és kereskedelmi politikánk riasztja el a bizalommal közeledőket...

Sok száz és száz óriási és húsunkba, életünkbe vágó kérdés vár megoldásra, amelyet itt nincs is módunkban felsorolni. Épen

ezért elvárjuk, sőt megköveteljük a nemzetgyűléstől, hogy a helyzet különös komolyságát kellően mérlegelve: emelkedjék szent hivatása magaslatára és kapjon végre észbe, hagyjon fel a nevetéses személyi és árnyalatbeli gyűlölködő és durva pártoskodással, a szemétként való turkálással és az üres szavak szegényes szalmacsépelésével. A nemzetgyűlés kötelessége a kormány irányítása is. Már pedig a nemzetgyűlés többségének, a kormányzópártnak — amelyre a kormány támaszkodik — gerincét, az erejét a régi kisczardapárt, a kisczarda képviselők adják. A mi erőnk tartja össze ezt a sokféle elemekből összetevődött pártot, épen ezért képviselőinknek nem szabad soha megfedkezniök a képviselt erő nagyságáról, de arról sem, hogy nemcsak részesei a felelősségnek, hanem elsősorban

felelősek a kormány minden cselekedetért, mindenért, ami az országban történik.

Oda kell tehát elsősorban hatni, hogy az egyes miniszter urak ne csupán egy csongrádi bünper csomóit oldogassák és ne legyen a legfőbb gondjuk, hogy kártyáznak-e vagy sem Budapesten és szerte az országban, ne ezekről interpelláljanak mindjárt az első napon a nemzetgyűlésben sem, hanem tessék lázasan és minden igyekezettel azoknak a nagy kérdéseknek a megoldásáról: kenyérről, munkáról, elviselhető életéről, társadalmi megértésről, békéről és nyugalomról, külső és belső politikánk teljes rendbehozásáról, a kereskedelmi, ipari, gazdasági élet rendes vérkeringéséről gondoskodni, amely kérdések fenyegető fekete felhője már egészen beborította, ellepte a magyar közélet egét...

A községek háztartásának új rendje.

Aranyköltségvetéseket kell készíteni. — 50 százalékos pótladót szedhetnek a községek.

A belügyminiszter két rendeletet bocsátott ki a kis- és nagyközségek háztartásának vezetésére vonatkozólag, továbbá a kis- és nagyközségek pénzügyi egyensúlyának helyreállítása céljából. A rendelet főbb intézkedései a következők:

A községek háztartását szabályozó rendelet elrendeli, hogy a községeknek egész évre szóló költségvetéseket kell készíteni és részletesen intézkedik a bevételeknek és kiadásoknak a költségvetésbe leendő felvételi módjairól.

Külön fejezetben foglalkozik a rendelet a községi költségvetés kiadásainak fedezetéről. A községi költségvetés kiadásainak fedezetül az öt százalékos kulcs szerint kiszámított általános kereseti adó jövedelme, továbbá azok a bevételek szolgálnak, melyeket az átnézet kimutatásba a bevételi források közé vesz fel a község. Ha e jövedelmek valamennyi kiadást nem fedeznek, a község a szükséghez képest, de legfeljebb 50 százalékgig terjedő pótladót vehet ki. Ha a költségvetés hiányát az 50 százalékos községi pótladó sem fedezné, akkor a pénzügyminiszter megengedheti, hogy a község az általános kereseti adó kulcsát felemelje.

Megszűnik a külön községi iskolai, kisdóvódai és iparos tanonciskolai pótladó.

A községi költségvetést a községi, illetve körjegyző minden évben oly időben köteles összeállítani, hogy a képviselőtestület által letárgyalt költségvetés az észrevételekkel és a képviselőtestület határozata ellen beadott felszólalásokkal együtt legkésőbb szeptember végéig a főszolgabíróhoz beérkezhet legyen.

A költségvetés felülvizsgálása és jóváhagyása az alispán feladata, aki azt részletesen felülvizsgálja és vagy jóváhagyja, vagy indokolt esetben megváltoztatja.

A községi költségvetés végrehajtásáért a községi előjáróság felelős.

A vezető jegyző felelős a költségvetés részleteinek pontos betartásáért.

A költségvetésben felvett összegek csak az ott megjelölt célokra fordítható. A költségvetés egyes címei között hitelátruházásnak helye nincs, ha a község egy-egy hitelösszeget meghatározott rendeltetésétől eltérően akar felhasználni, indokolt esetben az alispán ezt megengedheti.

Ha előre nem látott, rendkívüli kiadások merülnének fel, melyek megtakarításból nem fedezhetők, a fedezetről pótköltségvetés útján kell gondoskodni.

Részletesen intézkedik a rendelet a községi zárszámadás elkészítésére nézve, amely a vezető jegyző kötelessége.

A rendelet július 1-én lépett életbe.

A községek pénzügyi egyensúlyának helyreállítása.

A belügyminiszter a közigazgatás egyszerűsítése, gazdaságosabbá tétele, vagy egyes községek háztartási egyensúlyának megóvása és fenntartása céljából nagyközségeknek kis-községgé való alakulását, összeépült, vagy egymáshoz közelfekvő községek egyesítését elrendelheti stb.

Minden község, vagy körjegyzőség köteles alkalmazottainak létszámát felülvizsgálni s minden olyan állást, amely nem feltétlenül szükséges, megszüntetni. Ha valamely község a létszámcsoökkentést egyáltalában nem, vagy nem a kellő mértékben hajtja végre, a szükséges intézkedéseket a belügyminiszter teszi meg. A csökkentést elsősorban az üresedésben lévő állások megszüntetésével kell végrehajtani.

Ha valamely község költségvetésében az egyensúly a legmesszebb menő takarékoság mellett sem volna biztosítható, azt felülvizsgálat és intézkedés végett a belügyminiszterhez kell felterjeszteni.

A magyar képviselők megkoszorúzták Kossuth Lajos hajdanai lakóházát Turinban.

Az Olaszországban tanulmányúton levő képviselők Turinba is ellátogattak, ahol az egész város társadalmának és hivatalos előkelőségeinek jelenlétében Budapestről vitt nemzetiszín szallagos koszorút tettek arra a házra, amelyben hajdan Kossuth apánk lakott számkivetésében. Az ünnepen Szabó Sándor nemzetgyűlési képviselő mondott beszédet. Délben díszebéd volt, amelyen Roni volt olasz miniszter emlékezett meg az olasz-magyar barátságról és Kossuth Lajos nagyságáról, dicső emlékezetéről. Utána Csizmadia András nemzetgyűlési képviselő mondott magyar beszédet. A magyar képviselők táviratilag üdvözölték Mussolinét.

Mussolini táviratában hangoztatta, hogy Olaszország tisztában van azzal, hogy Magyarország nem volt része a háború felidézésében.

A magyar képviselők hétfőn érkeztek haza Olaszországból. Az olaszok ígéretet tettek, hogy a látogatást a jövő évben viszonzni fogják.

A pénzügyminiszter új rendeletei a vagyonváltság-földekről.

A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amellyel szabályozza az ezer kataszteri holdnál nagyobb mezőgazdasági ingatlanok után kivetett vagyonváltságok előírásának és az állam által vagyonváltság fejében átvett földterületek e tartozásra való elszámolásának módjait.

A rendelet részletes intézkedéseket és utasításokat tartalmaz a pénzügyi hatóságok számára.

Foglalkozik a rendelet a gazdasági fásítások után kivetett vagyonváltság lerövidítésének kérdésében is. E tekintetben úgy intézkedik, hogy amennyiben készpénzzel kíván a fél fizetni, a vagyonváltság összegét három egyenlő évi részletben fizetheti. Fizethető a gazdasági fásítások után külön fizetett vagyonváltság a váltságösszeg felének erejéig, készpénz helyett, saját jegyzésből származó nosztrifikált magyar háborús államadóssági címletekkel is. Akár készpénzben, akár hadikölcsönkötvényben befizetett váltságösszegeket mindenkor a búzának a tényleges fizetés hónapjának megállapított árával kell elszámolni.

A búzamennyiségben kivetett váltságpótlék a vagyonváltsággal együtt a kivetési határozat kézbesítését követő harmincadik napon esedékes s azt a fél a határozat jogerőre emelkedése után nyolc nap alatt egy összegben készpénzben köteles lefizetni.

A pénzügyminiszter másik rendelete az állam által a vagyonváltság fizetésére kötelezettéktől tényleg átvett vagyonváltság földeknek és az ezekből származó jövedelmeknek kezelésére nézve intézkedik.

Egyes szám ára 2000 korona.

Jegyzetek.

Régi közmondás

az, hogy a kis tolvajokat felakasztják, a nagyokat pedig futni hagyják. Ha ma már nem is egészen így áll a dolog, mégis tény az, hogy amíg a kis gonosztevőket rendszerint az első alkalomkor mindjárt ártalmatlanná teszik, csendőrkézzre adják, börtönbe juttatják, addig a nagyokat esztendő számra hagyják garázdálkodni, amíg a véletlen kézre adja őket, de még akkor is úgy bánnak velük, mint a himes tojással. Csak most a napokban került kézre egy ilyen «magyság», valami Haim Jaques nevezetű, aki különböző tőzsdei manipulációkkal milliárdokat harácsoló össze bűnös úton s most, hogy legutóbb egy gyárnak a részvényeit sikkasztotta el, derült ki róla az is, hogy ő volt az, aki esztendőket óta a tőzsdei kontreminek vezére volt s aki ezekkel a kontreminekkal tönkretette a B-lista és egyéb nyomorúságok következtében utolsó garasaival a tőzsde környékén boldogulást és menekülést kereső közeposztályt. Ez az ember, aki esztendő-kön keresztül mesterségesen rontotta a magyar közgazdaság hitelét, csalt, lopott és sikkasztott, amennyi csak bele fért, — pedig sok fért bele, — amint kitudódott, nem is magyar állampolgár. A háború alatt mint török alattvaló szerepelt és bujt ki a katonáskodás alól. És mikor a kis lógosokat föbelőtték, akkor ez a nagy lógós már a hadseregnek szállított, drága pénzért, komisz rongy ruhát, ócska bakancsot, a szegény vérező magyar bakák bőrére. Háború után, mikor az idegen honosokat kitessékelték az országból és az idegeneket összeírták, ő elfelejtett jelentkezni, most pedig azután, mikor végre rajt vesztett a gázságain, újra azzal védekezik, hogy őt idegen, török állampolgársága védelmezi. Mindenesetre szomorúan jellemző az, hogy akkor, amikor szerencsétlen apró kis zsidókat, akiknek már a nagyapjuk is talán Budapesten élt, csak elfelejtette megszerezni a magyar honoságot, százzámra vittek toloncúton Zalaegerszegré, vagy Galiciába, akkor ezek a Haim Jakabok, akiket az ébredők sem vertek meg s akikkel nagy urak paroláztak, büntetlenül garázdálkodhattak a magyar gazdasági életben, nagyobb károkat okozva, mint a többi galíciai zsidók együttvéve. És ez a Haim Jaques még ma sem ül börtönben, hanem autón jár, udvariaskodik vele és fejedelmi pompával berendezett lakásának előszobájában vigyáz csak drága személyére egy detektív. Pedig nem jól van így. Vasat a zsványokra, ha kicsinyek, ha nagyok, főképen, ha valaki ilyen mázsás gonosztevő. Mert ez az igazság.

Szerződés a szovjettel.

A magyar közélet berkeiben ropant lármát csapnak most csiribiri vészmadarak, hogy a magyar kormány kereskedelmi szerződést kötött az orosz szovjetkormánnyal. Égszakadás, földindulás, nyakunkon a vörös veszedelem! Szaladj te is és keress te is, pajtás!

Hát nem itt rejlik a veszedelem, tisztelt vészmadár atyánkfiai!

A jó öreg bolsevikiek, ott Oroszországban, nem vártak addig, míg mi kereskedelmi szerződést kötünk velük. Az ő propagandájuk, az ő mesterkedésük dolgozik a föld alatt, a rossz lelkek mélyén, a gonosz indulatok alján, — nem kérdezve, hogy van-e orosz követség Budapesten?

A titkos, az igazán veszedelmes szovjet-követség régóta itt van már nálunk. Itt él, itt dolgozik, sőt önfeledt pillanataiban még a nemzetgyűlésen is hallatja szavát.

Ezekre ügyeljete, ezekre figyeljete, csiribiri vészmadarak, ne a hivatalosan ideküldött muszka elvtárs-urakra!

A politika eseményei.

A miniszterelnök a hét végén végelegesen átvette hivatalának vezetését, október kilencedikén pedig résztvesz a Kisgazdapárti értekezletén, amelyen a parlament őszi munkaprogramjáról fogja a pártot tájékoztatni. A harminchármas-bizottság október elsején ülést tartott, amelyen Korányi Frigyes báró pénzügyminiszter ismertette az új jövedelmi- és vagyonadó kivételét tartalmazó rendeletet.

A Kisgazdapárt ügyvezetését ismét Almásy László ügyvezető alelnök vette át, aki az olaszországi tanulmányútban résztvevő többi képviselővel együtt visszaérkezett Budapestre. Almásy László szerdán, október 1-én, megjelent Bethlen István miniszterelnöknél és referált az olaszországi út tapasztalatairól, egyben az aktuális politikai helyzetet beszélte meg a miniszterelnökkel.

Rendkívüli minisztertanács.

A kormány tagjai kedden rendkívüli minisztertanácsot tartottak, amely foglalkozott a szolnoki törvényszéknek a csongrádi bombamerénylet ügyében meghozott ítéletével is.

Értesülésünk szerint a minisztertanács megállapította, hogy a bírói ítélettel szemben elhangzott kifogások csak perorvoslat útján bírálhatók el. A fellebbezés folyamatban van. Egyéb intézkedésre tehát a minisztertanács nem lát okot. Az igazságügyi miniszter a bírói hatóságoknak a főfelügyeleti szerve. Felügyeleti vizsgálatot fog tehát elrendelni a szolnoki törvényszékkel szemben is, a törvényszék eljárását felül fogja bírálni. Ha a szolnoki törvényszék nem perrendszerűen járt el, az igazságügyminiszter fegyelmi jogával élni fog. Miután a csongrádi bűnpörben a vádlottakat felmentették, a tetteik felkutatása végett a vizsgálat tovább folyik.

A minisztertanácson egyébként Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter bejelentette, hogy a maga részéről ugyancsak panasszal él a tárgyaláson észlelt egyes jelenségek miatt.

A kddi minisztertanácson egyébként Korányi Frigyes báró pénzügyminiszter költségvetési ügyeket terjesztett elő, Bud János miniszter a

pénzügyminisztérium adminisztratív ügyeit ismertette, így az adókivetés és behajtás körüli intézkedéseket, Ripka Ferenc fővárosi kormánybiztos a drágaság letörése érdekében folytatott tanácskozásairól számolt be, Vass József népjóléti miniszter a köz munkák ügyéről, a tatarozási munkálatokról és a munkanélküliség enyhítése érdekében foganatosított intézkedésekről, Walkó Lajos kereskedelemügyi miniszter pedig az állami gépgyárak helyzetéről, az ottani munkások elbocsátásáról, a MÁV tarifájának várható csökkentéséről és egyéb, a kereskedelmi kormányzatot érdeklő ügyekről referált.

Működésbe lép a takarékosági bizottság.

A gazdasági helyreállítási tervet egyik legfontosabb pontja a takarékoság legmesszebbmenő érvényesítése az egész államháztartásban. Ennek a takarékoságnak a keresztülvitelére a kormány elhatározta, hogy a nemzetgyűlés tagjaiból és magasállású tisztviselőkből

takarékosági bizottságot állít fel.

amely az állami élet minden részletében igyekezni fog a kiadásokat a bevételekkel összhangba hozni. A takarékosági bizottság felállítására nézve a pénzügyminisztérium egy rendelet-tervezetet készített, amely a bizottság működését szabályozza.

Az állam igazgatási szervezetét tehát az ország megcsökkent területehez arányosítani fogják és összhangba hozzák a lakosság jelenlegi teherbíróképességével. A bizottság a minisztereken kívül a nemzetgyűlés harminchármas bizottságának és a pénzügyi bizottságnak tagjaiból fog állani, valamint olyan egyénekből, akik a közigazgatásban járatosak és mint magas állású állami tisztviselők az egyes minisztériumokat alaposan ismerik. A bizottság néhány héten belül meg fogja kezdeni működését.

Barabás Samu nemzetgyűlési képviselő vasárnap délután tartotta meg beszámolóbeszédét Hajdusámsón nagyközségben, amelyet a választók nagy tetszéssel hallgattak végig.

Tizenkétszázalékos örlési vámot szednek a somogyi molnárok.

A Somogymegyei Molnárok Szövetsége az öröklött gazdákkal akarja megfizettetni a forgalmi adót. — Még hasznát is akar rajta. Felsőzsifia község felhívása.

A Somogypármegyei Molnárok Szövetsége szeptember elején tartott gyűlésén elhatározta

az eddigi tizszázalékos vámorlással tizenkétszázalékosra való felemelését

azzal az indoklással, hogy keresetük után forgalmiadót kell fizetniük. Az egybegyűlte a javaslatot természetesen egyhangulag és nagy lelkesedéssel elfogadták, de ugyanakkor nem jutott eszükbe a terhekkel amúgy is agyonnyújtott kisgazdátársadalom, amely eddig a 10%-os vámorlás mellett is legnagyobb előmozdítója volt a molnárok meggazdagodásának.

Elismerjük, hogy senki sem szeret adót fizetni, hiszen ezt tudjuk önmagunkról; de mégis fizetünk, mert ez minden honpolgárnak kötelessége. Miért nem akarnak hát épen a molnárok fizetni? Miért akarnak épen ők ez alól kibujni s miért akarják még ezt a terhet is a kisgazdák nyakába varrni? De ez még nem minden! Emelnék fel a molnárok annyival a vámorlást, amennyi forgalmiadót fizetniük kell, akkor még talán indokolható volna, de a két-százalékos többletet 5—6-szorosan vasalják be a kisgazdák bőrére.

Hogy megtörtént esettel bizonyítsunk, felemlítjük az alábbiakat:

azon felhívással fordulunk Somogy vármegye összes kisgazdáihoz, hogy álljunk sorompóba, fogjunk össze ezen reánk nézve sérelmes határozat ellen. Felhívjuk ezért az összes kisgazdátársainkat, hogy községükben az ügyről gyűlést tartsanak, válasszanak maguk közül bizalmi-férfit, akik szólítsák fel az illetékes malomtulajdonosokat ezen rendelkezésnek hatályon kívül való helyezésére és a tizszázalékos vámorlásnak visszavonásáról.

Még e hónapban intézkedjünk, járjunk el ügyünkben és ha egész Somogy megmozdul, összefog, kell, hogy eredménye legyen összetartásunknak. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Felsőzsifia, 1924. szept. 28.

Benczik Béla,
kisgazdapárti elnök.
Benczik Vince, ellenőr.

Mi a magunk részéről legnagyobb örömmel fogadjuk és továbbítjuk a felsőzsifiai kisgazdapárti felhívását s követendő példának állítjuk mozgalmukat az egész ország kisgazdái elé azzal, hogy minden sérelmet csak öntudatos, egységes fellépéssel s erős szervezetséggel lehet megszüntetni. Mert ma már nemcsak a molnárok szervezkednek s diktálnak a szervezeteikkel, hanem minden társadalmi osztály, csak a miénk, a kisgazdák nem akarnak még mindig arra a tudatra ébredni, hogy szervezetség nélkül nincs erő. Egyébként meg vagyunk győződve arról, hogy a felsőzsifiai kisgazdák tiltakozásának meg lesz meggyezerte a teljes és kívánt eredménye.

Az Iparosok Országos Szövetkezetének országos nagygyűlése.

Az Iparosok Országos Központi Szövetkezete most tartotta országos nagygyűlését Budapesten, amelyen gróf Hadik János elnök méltatta az 1924. évi XVIII. törvénycikk fontosságát, amelynek alapján az Iparosok Országos Szövetkezete megalakult. A kongresszus ezután elfogadta az évi jelentést és a mérleget, majd tudomásul vette, hogy a pénzügyminiszter a szövetkezet alelnökévé Buday László h. államtitkárt nevezte ki. A szövetkezet igazgatóságába a kereskedelmi minisztérium részéről Baron Gábor, Gyulay Tibor, Gaul Károly és Vikár Béla, a pénzügyminisztérium részéről pedig Zsigmondy Károly, Milos György küldettek ki. Az országos nagygyűlés ezután dr. Horváth Jánost alelnökké, Becsey Antalt, Dornbach Jakabot, Mautner Jenőt, Nagy Antalt és Szabó Gyulát pedig igazgatósági tagokká választotta meg.

Hadik János gróf elnök nagy-szabású beszédet intézett a kongresszushoz, amelyben hangoztatta, hogy a kisiparosság érdekeit a gyorsan változó gazdasági viszonyok között csak olyan szervezet védheti, mely a kisiparosság minden rétegét felöleli és ezzel módot ad arra, hogy az egész kézműiparostársadalom összefogva, egyesült erővel harcolhasson jogos érdekeinek kivívására. A világháború és az utána következő idők megmutatták, hogy csak nagyszámú, jól megalapozott önálló kisexisztenciával lehet a társadalmi erőviszonyokban az egyensúlyt fenntartani.

Visszaállítják a régi budapesti nagy állatvásárokat.

Ripka Ferenc, a főváros kormánybiztosa Walkó Lajos kereskedelemügyi miniszterrel tárgyalt a fővárosi olcsó élelmiszerének elősegítéséről. A tanácskozáson szóba került az előmarha és sertés vásári szállítási díjtételeinek csökkentése, amivel azt akarják elérni, hogy

a régi nagy állatvásárokat ismét Budapesten tartsák.

Ugyancsak kedvezményeket akarnak nyújtani a tojás szállításánál is. Ripka kormánybiztos mindezekre nézve még nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszterrel fog tanácskozni és a fővárosi olcsó élelmiszerének ügyét a legutóbbi minisztertanács is tárgyalta.

Hálósobák E béd lők
3,500,000 koronától. 5,000,000 koronától
Vidékre csomagolás. 52. Uri szobák legolcsóbban.
ANDRÁSSY-ÚT. Bejárat Ötvös-utcában.

Október hatodikán.

Az égen szomorú szürke, bánat-felhők úsznak napkeletről napnyugat felé... A marosparti fűzések közt síró sóhajítás suhan keresztül és fájó, régi újraélő nagy titkokat sugdosnak a szélnek a gyászos feketén bólogató lombok... üzenetet a rab Aradról a könnytől áztatott magyar föld felé... Az aradi vár sáncáinakban könnyező őszi eső veri a szélkergette rőt avart... Savár falán újra idegen a zászló... A börtönökben megint láncravert dacos magyarok tüzes szeme néz farkasszemet a zsarnokság pribékjeivel... A sáncárkokban pedig új magyar mártiroknak ácsolnak bitót... Akárcsak 75 esztendővel ezelőtt... Akkor is zsarnok, idegen elnyomó ült a nyakunkon... A különbség mindössze annyi, hogy akkor a kétféjű császári sas pöffeszkedett, ma pedig balkáni döllyével az oláh bocskor került az asztalra. Meltyik volt a nagyobb megaláztatás, keserűbb szenvedés, ne hasonlítsuk össze, de illő, hogy most, a balsors, a szenvedés gyötrelmes napjaiban fokozott gyásszal és fokozott szeretettel szálljon e glóriásan szomorú évfordulón az emlékeztünk, minden imádságunk az aradi golgota és rab testvéreink felé... Emlékezzünk... és imádkozzunk! Az aradi vár sáncáinakban a világtörténelem egyik legförtelmesebb gyilkossága, egyik legmeggrázóbb tragédiája játszódott le. Ma 75 éve a legjobb magyarok tizenhárom legjobbjára szorította el a vértanúk dícsőséges halálát...

Az osztrák zsarnokság akkor azt hitte, hogy az aradi bitófák tövében eltemette a magyar nemzetet s a szabadságot is... A tizenhárom sírhalmából pedig alig néhány évtizedre rá, új erővel megfiatalodva fakadt ki újra a nemzet ezeréves fája... A magyar nemzet oly sok megpróbáltatás után ma is él, az a zsarnoki hatalom pedig, amely akkor halálra ítélte a népet és nemzetet, s megácsolta az aradi vesztőhelyet, örökre meghalt... Rengeteg gyászunk szerzője, a császári dinasztia szétmállott, s utolsó koronás feje egy messze tenger idegen szigetén szállt sírba, olyan szomorú, tragikus sorsban, amely egy közönséges haladó számára is kegyetlen, mostoha lett volna... Pedig az ő sorsa talán igaztalan is volt és mások végzete érte el... Az a Hatalom intézte így, amely öröktől fogva van trónok, koronák, népek és sorsok felett s Akinek kezében mindenki „mérlegre tétetik és megmértetik”.

Az aradi golgotán halálos ítéletet hoztak nemcsak a Tizenháromra, hanem az egész Magyarországra... Népeket azonban kiirtani nem lehet.

A szegyenletes és erőszakos béke elrabolta tőlünk az aradi golgotát is... Az aradi vesztőhelyre ma nem enged friss őszi virágból font hálakoszorút letenni az elnyomó idegen úr s a szent sírhalmokon nem szabad meggyújtani a szeretet, a hála, a kegyelet szívekből ötvözött rubinlángját... A sóhajunkat csak kószáló őszi szél viheli el oda és a könnyünk csak a szitáló októberi eső cseppjeivel hullhat redé...

Mégis fokozott reménységgel kell néznünk az aradi golgota felé... Nem szabad elfelednünk, hogy a vértanúk véréből nem egyszer már kivirított a Szabadság rózsafája... S mennyi magyar vértanú vércsurgott bele már azóta is abba az égi kehelybe, amelyben az aradi tizenhárom szent vére hullt.

És „nem lehet, hogy annyi szív hiába ontá vért”... Nézzünk mi Arad felé dacos, reménykedő gyász-

szal... És ne feledjünk. Mindenki-nek, aki vétett, rójunk fel mindent, hogy semmit se felejtünk a leszámolásakor...

Arad felett most oláhok az urak, akik halálos ítéletet hoztak s lebontják a várat, tán fel is szántják s hamúval hintik be a helyét, hogy régi dicsőségünknek, örök gyászunknak emléke is pusztuljon vele... De nem tudják ezek az új hatalmasok, hogy az aradi várat, a halott köveket pusztíthatják el csákánnyal csupán, de Arad örökre áll, büszkén, ledönt-hetetlenül a magyar lelkek mélyén s izzó szemeinkben... Nem tudják, hogy az aradi sáncokból s minden vértanú vérrel megszentelt talpalatnyi földből glóriás öröktűzek áradnak ki, amelyek egykor lángtengerré válnak... Lángtengerré, amelynek olthatatlan tüzeiben elpusztul minden salak, megolvad a bilincs láncra, a börtön lakatja, a hatalom szuronya... S ennek a tűznek a vi-

lága el fogja kergetni az éjszakát és felvirrasztja a hajnalt, Pozsony, Kassa, Kolozsvár és Arad felett... Addig pedig még ne is sírjunk, ne is átkozódjunk, ne is panaszkodjunk, csak azt sziszegjük mi is önmagunknak: „Czine mintye!” Csak hadd bontsa az oláh csákány az aradi sáncot is, csak hadd keveredjen össze a régi gyász az újjal, régi keserűség a frissel... Annál éberebb lesz marásától a lelkünk... annál vigyázóbban figyelünk a végek felé s várunk a pirkadásra... Addig csak hadd maradjon koszorútlan és elhagyott az aradi golgota, legyen minél mélysegebb, döbbenetesebb ez a néma, fonséges magyar gyász... hogy aztán annál virágosabb legyen, majd ha egyszer visszatérünk oda... lobogók alatt, harsonázva, hogy leboruljunk az aradi sírhalmokra és áldó imádság mellett mondjuk el szent neveiket...

(d. ő.)

Magyar emberek vezetik Törökország mezőgazdaságának újjászervezését.

Megírtuk, hogy a török kormány Kisásziában a földművelés előmozdítása céljából lépést tett az irányban, hogy külföldről gazdasági szakembereket hívjanak meg az ottani gazdasági intézmények élére. Ebből a célból Budapesten tartózkodik egy török bizottság, amelynek hivatalos helyisége a földművelésügyi minisztériumban van. A bizottság tagjai kormányunk megbízása folytán tárgyalásokat kez-

tek meg több magyar szakemberrel és közülük huszonötöt le is szerződtek a kisázsiai gazdasági intézmények, az angorai gazdasági főiskola, az állattenyésztési akadémia, a mezőgazdasági intézet stb. vezetésére.

A leszerződött férfiak, akik között egyetemi tanárok és uradalmi jószágkormányzók is vannak, a közeli napokban indulnak el Kisásziába.

Agyonlőtte a felesége szeretőjét.

Véres családi tragédia az utcán.

Megrendítő és véres családi tragédia játszódott le Budapesten kedden este 10 óra után a Röck Szilárd-utcában. Dr. Kosztka Zoltán kincstári főtanácsos

három revolverlövessel megölte Valérián Zsigmond huszáralezredést, akiről megtudta, hogy a felesége szeretője.

Úgy Kosztka, mint Valérián nős, családos emberek, s régi jó barátok voltak. Anyáron Kosztka hivatalosan külföldre utazott, s feleségét Valériánra bízta. A főtanácsos nemrég érkezett haza s megtudta, hogy felesége és az alezredes között szerelmi viszony támadt. Feleségével emiatt össze is vészett s az asszony válási szándékkal el is költözött szüleihez. Kosztka dr., aki imádkozta feleségét, engedékeny lett s kérte, hogy már gyermekükre való tekintettel is jöjjen vissza. Az alezredes pedig arra kérte, adja becsületszavát, hogy többet nem beszél a feleségével.

Valérián alezredes ezt meg is ígérte. Kedden este készült már haza Kosztkáné, mikor a férje felhívta telefonon, hogy valamit kérdezzen tőle. A telefon központ Kosztkát épen akkor kapcsolta, amikor az asszony az alezredessel aznap estére egy új taládkát beszélt meg telefonon.

A kétségbeesett férj látva a helyzetet, revolvért vett magához, lerohant az utcára s hamarosan találkozott a hazafelé tartó alezredessel, akit kérdőre vont:

Zsiga, megszegted a becsületszavadat.

A két férfi között rövid és heves szóváltás támadt, amelynek során dr. Kosztka revolvért rántott és háromszor az alezredesre lőtt, akit

két golyó a fején talált és azonnal meghalt az utca kövezetén.

Önként jelentkezett dr. Kosztka azonnal a rendőrségen, ahol őrizetbe vették.

Borzalmas viharok mindenfelé.

A világ minden részéről borzalmasan pusztító viharok híre érkezett hozzánk. Különösen nagy volt a pusztulás Orosz- és Franciaországban.

Pétevári jelentések szerint a megáradt Néva kiöntött. Fokozta a szerencsétlenséget, hogy nagy vihar is pusztított a városban. A kár tette. Tizenkilenc ember meghalt. A kikötőben egy német gőzös elsüllyedt, több pedig súlyosan meg rongálódott. A hatóságok erélyes intézkedéseket tettek a lakosság élelmezésének biztosítására. Ugyancsak nagy vihar pusztított Dél-franciaország gyönyörű vidékén, a Provenceban is. A vasúti forgalom Lyon és Nimes között megszakadt. A Rhone árad. A közmunkaügyi

miniszter a viharsújtotta vidékre utazott.

A Provence vidékén dühöngő nagy viharban a megdagadt folyó elszakította az egyik vasúti hidat. A hidon épen egy mozdony haladt át, amely a híddal együtt a mélységbe zuhant. Egy katona, aki a lokomotivon volt, szénné égett, míg a mozdonyvezetőt a vízár elsodorta. Vaucluse megyében széles területek víz alá kerültek. A vihar hidakat tett tönkre és a fákat gyökerestől tépte ki. Sok szénapajta lángba borult. A vihar a szüretnek sokat ártott.

Marseille—Lyon közt a vasúti forgalmat jelentős mértékben csökkenteni kellett s a forgalom jobbára a mellékvonalakon bonyolódik le.

Mi történt e héten?

Főváros.

A főváros megegyezett külföldi hitelezőivel s az adósságok kifizetésének határidejét 1925. év végéig meghosszabbították.

Megnyílt az Országos Hadimúzeum Budapesten, amelynek gazdag gyűjteménye 20 termet foglal el a Mária Terézia-laktanya épületében.

Az óbudai kristályjéggyárban felrobbant a fagyasztógép. Tíz munkás, több életveszélyesen, megsebesült.

Magyarország és Szerbia közötti függő kérdések szabályozására megindult, de a nyáron félbeszakadt tárgyalások október elején újra megkezdődtek Wodianer rendkívüli követünk vezetésével Belgrádban.

A szociáldemokraták vasárnap megünnepezték a II. internacionále 60 éves évfordulóját. Gyűlést tartottak, amelynek végén a Marseillaisét énekelték. A tömeg nem oszlott fel, mire a lovasrendőrök karddal szétkergették. 18 ember megsebesült.

József Ferenc főherceg most szombaton tartotta esküvőjét Frigyes volt szász király Anna leányával a Boroszló melletti Sibyllenortban. A fiatal pár hajón Budapestre érkezett, ahol a hercegprímás frigyüket újra megáldotta.

Vidék.

A dunántúli ref. egyházkerület új püspökévé Antal Géza dr.-t, volt országgyűlési képviselőt, egyházmegyei főjegyzőt választották meg. Az ünnepies beiktatás hétfőn volt Pápán.

Pestvármegye kedden rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a tisztviselői státuszrendezés sérelmeit tárgyalták.

A csongrádi bombamerénylet bűnperének főtárgyalását befejezte a szolnoki törvényszék. Valamennyi vádlottat felmentették. Az ügyész fellebbezett.

Solymáron vasárnap leplezték le szép ünnepségekkel a község 64 hős halott fiának emlékére emelt díszes oszlopot. Ugyancsak vasárnap volt a *balatonszársói* hős halottak emlékének leleplező ünnepe is.

Nagyfővárosban, Budapest mellett, szerdán reggel földrengés volt, melyet erős földalatti moraj kísért. Kár nem esett.

Oroszváron vasárnap szentelték fel a templom új harangját, amelyet 60 millió korona költséggel Schieszl János, a község Amerikába szakadt fia, öntetett.

Külföld.

Castiglioni Camillo dúsgazdag bécsi bankár, rengeteg embert megkárosítva, vagyonát Olaszországba csempészve, megszökött. A hatalmas bank bukás egész Ausztria közgazdasági életét megrendítette.

Kínában tovább tart a polgárháború. Shanghai előtt véres harcok dúlnak.

A szerb király Radicsal, a horvát népvézérel tárgyal. Ha a jugoszláv királyságot angol mintára alakítják, a horvát nép lemond arról, hogy kikiáltssa a független köztársaságot.

Hlinka tót népvézért 60-ik születése napján az egész tót nép lelkes ünnepségekben részesítette.

Krisztiania, a norvég főváros vízműveit levegőbe röpítették a kommunisták. A város lakossága víz nélkül áll.

Amerika számára Németországban elkészült az első Zeppelin óriás léghajó, amely a most megtett próbautat eredménye szerint 66 óra alatt ér Amerikába, míg vasúton, vagy gőzhajón 160 órára lenne szükség ugyanazon útra.

FORD-TRACTOR

AUTORIZÁLT KÉPVISELŐJE:

HALTENBERGER VILMOS

Budapest, VI., Nagymező-utca 19. sz.

Telefon: 66—15.

Sürgőnycim: Fordson.

SZÁNT, HAJT, VONTAT PETROLEUMMAL.

Legolcsóbb gazdasági erőgép. — Az egész világon páratlanul elterjedve. — Elsőrendű referenciák nagy, közép és kisbirtokosoktól. — A tulajdonosok 40%-a kigazda. — Raktárról prompt szállítható.

HIREK.

Olvasóinkhoz.

Október 1-vel új előfizetést nyitunk a „Magyar Falu”-ra. Tisztelettel felkérjük mindazon olvasóinkat, akik előfizetésükkel hátralékban vannak, vagy akiknek előfizetése a hó végével lejár, hogy az előfizetési díjakat forduló postával beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap küldését kénytelenek legyünk beszüntetni.

A mostani hallatlanul magas és folytonosan emelkedő nyomdai papír és egyéb előállítási költségek mellett a lap fenntartása amúgy is óriási áldozatokkal jár, joggal számíthatunk tehát arra, hogy t. olvasóink a csekély előfizetési díjat

25.000 koronát

haladéktalanul beküldik, amely összeggel előfizetésük a következő negyedévre, vagyis december 31-ig rendezve lesz.

Felhívjuk olvasóink figyelmét arra a rendkívüli kedvezményre, amelyet előfizetőinknek nyújtunk. Aki már most előfizet egy egész évre a „Magyar Falu”-ra, ingyen megkapja a páratlanul gazdag, szórakoztató, tanulságos és mulattató tartalommal összeállított és képekkel díszített „Magyar Falu” nagy képesnaplárát, amely már október végén megjelenik, s amelyet nem előfizetők csak a magas bolti áron szerezhetnek meg maguknak.

Lapunk oly nagy gonddal, mindenre kiterjedő figyelemmel van szerkesztve, hogy a kisgazdaközönségnek e mellett sem napilapra, sem más hetilapra szüksége egyáltalán nincsen.

Abban a reményben, hogy olvasóink méltányolják közhasznú és áldozatokkal járó munkásságunkat és a kívánt előfizetési díjat azonnal postára adják, vagyunk hazafias üdvözléssel

„Magyar Falu”
kiadóhivatala

Budapest, VII., Dohány-u. 84.

A vagyonváltáságbuza októberi ára. A vagyonváltásról szóló törvény értelmében a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő buza árát a pénzügyminiszter október hónapra métermázsánként 413 ezer koronában állapította meg.

Ötven esztendei munka jutalma. Hunyadi János gróf kéthelyi uradalmában ötven év óta szolgál példás hűséggel Nagy István majorgazda. Az érdemes majorgazdát, a község egész lakosságának részvételével és az uradalmi cselédség jelenlétében lélekemelő ünnepségben részesítették a nevezetes alkalomból és a földmívelésügyi miniszter pénzbeli jutalomdíjjal és díszoklevéllel tüntette ki. Hunyadi József pedig értékes házhellyel ajándékozta meg.

Vitézi telekbeiktatás Záhonyban és Mátészalkán. Ünneplés keretében között vasárnap iktatták be Záhonyban a megítélt vitézi telkekbe Pokol János, Eszenyi János, Varga Ferenc és Sallai Áron vitézeket. A telekbeiktatáson a kormányzót Reviczky László nyugalmazott tábornok, a vitézi szék kapitánya képviselte. A felavatott vitézeket Fejér József és Porzsol Ferenc református lelkész áldotta meg. A beiktatás után vitézi áldomás volt. — Mátészalkán ugyan csak vasárnap iktattak be tizenhárom vitézt. Az ünnepségen a kormányzó képviselőjében vitéz Tókos Gyula alezredes jelent meg. A beiktatás után százterítéses vitézi áldomás volt.

Berlinben lesz a 23-ik világbéke kongresszus. Október 2-től 8-ig lesz Berlinben a 23-ik világbéke kongresszus, amelyet a békeegyesületek nemzetközi szövetsége hívott össze. A nyilvános tanácskozás október 5-én az utolsó tíz év halottainak emlékére rendezett gyászünnepséggel kezdődik.

Levél a Köpködőrül.

Cs. Csutak István az aranyadót nyögi.

Tisztótt Magyarfalú! Esz a fene szörnyen, Hogy nagy eszem tokját nagy dolgokon törjem;

Ügön ágaskodik honfiúi énem, Mer ki mentegesse a Hazát, ha én nem? Az a sok miniszter, amíg adót kötött, Furt csak járja, bújja ottkint a külföldet, Mindég csak a svájci mezőkön tenyésznek,

Igy oszt' én maradtam idehaza észnek.

Peig azt az adót csak csöndesen köttsék, Mer hát a zsebünkbe már fogytán a köttség, Mint a zagárkutya, sovánkodunk, fogyunk, Adóteher alatt majdhogy összerogyunk, Üsse kő aztat a rossz adóalapot,

Pláne most, hogy aranyparipára kapott, Oszt, csak úgy lóhátrul bosszantgat a finác.

Korányi, Korányi, hej velünk de kibánsz!

Ebben a dologban nem vezet ám érdek,

Mer adóügyhöz csak elméletben értek,

De pragszisban bizony szűz marad a vállam...

Adót hummi finác sohase lel nálam.

Még tán a szeszadó tanálkozna vélem,

Ha nem azt vallaná nagyböcsű személlem,

Hogy az igaz magyar iszik csak hitelbe

S így megáll az adónemfizetés elve.

En hát, tésúr, nem is önzésbűl beszélek,

De háborog bennem az emberi lélek,

Mikor látom, hogy a borárús, kocsmáros

Aranyadózástul miképpen lesz káros.

Igy kintelen szegény oj gyorsan emelni,

Nem győzünk nyomában rovásra vedelni,

Alig visszük föl a literszámot tízig

S mind fogyunk, tsupán az álomkassza hízik.

Szólhatnának, tésúr, a Korányi úrnak,

Hogy kifogy a hordó, akit furt csak fúrnak

S ha szárazon marad a sok szomlyas gége,

Akkor biz' a magyar ditsőségnek vége.

Inkább bízzák rám az álomkassza kulcsát,

Maj cselekszem én ott ojanmódi furcsát,

Hogy aranyadótul lesz eccere tiszta:

A Köpködő bölcse,

Csöré Csutak Pista.

=====

A bányai evangélikus egyházkerület közgyűlése. A bányai ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület csütörtökön tartotta ezidei rendes közgyűlését. A kivételes érdeklődés szökött az ünnepi alkalomnak is. Zsigmondy Jenő, főrendiházi tag, kerületi felügyelő jubileumának. Ugyanis most töltötte be egyházi szolgálatának ötvenedik évét s a közgyűlés valamennyi tagja meleg szeretettel vette körül ebből az alkalomból az agg egyházi vezért.

A dohánybevéltás kezdete. A dohánybevéltást a multban december hóban kezdték meg, értesülésünk szerint az idén nem december 6-án, hanem január hóban kezdődik meg az idén termelt dohány bevéltása.

Öngyilkos akart lenni, mert nem engedték dolgozni. A zalacsányi uradalomban néhány nappal ezelőtt egy öreg béres-ember öngyilkosságra határozta el magát, mert magas kora miatt nem engedték krumplit szedni. Bement a kamarába, melynek gerendájából kiállt nagy szegre zsineget erősített s már a hurkot is a nyakába vette, amikor unokája észrevette, lármát ütött s az összesereglett embereknek sikerült az elkeseredett öreget még időben kiszabadítani a hurokból.

A gombkötői malom tulajdonosa, Mayer Antal, összekülönbözött a bérőjével, Márkus Istvánnal. Mayer és sógora, Papp István, vadászfegyverekkel fenyegették meg Márkust, mire dulakodás támadt. Eközben Papp fegyvere elsült és Mayert szíven találta, aki azonnal meghalt. Márkust a csendőrség letartóztatta, de a bíróság kihallgatás után szabadonbocsátotta.

Időjárás. Hazánkban borult idő uralkodik és sokhelyütt eső is esett. Komlódon és Zalaegerszegen 10 millimétert meghaladó csapadék volt. A hőmérsékelt maximuma 19 fok Celsius Szegeden, minimuma 8 fok Celsius Szombathelyen és Magyaróváron. Időjóslat: Lényeges változás nem várható.

Agyonütötte az édesapját. Hajdu Mészárovcis Mihály balatonszárszói gazdaember valami örökségből kifolyóan egyidő óta rossz viszonyban volt fiával, Mészárovcis Józseffel. A minap déltájt az udvarban ismét összeszólalkozott az apa és fiú s a vita hevében Mészárovcis József felkapott egy nyírfaseprűt, amellyel úgy ütötte halántékán édesapját, hogy rögtön meghalt. A gyilkos fiút a csendőrok letartóztatták.

Kilencezer holdat fásítottak be az Alföldön. Az állam 1921-ben akciót indított az Alföld befásítására. Ennek a munkálatnak eredményéről a következő adatok beszélnek: 1921-ben 1.204.000, 1922-ben 6.773.000, 1923-ban 8.950.000, 1924-ben 12.258.000, vagyis összesen 29.185.000 darab csemetét szolgáltatott eddig ki az államerdészet. A fenti mennyiséggel beültettek 1922-ben 1600, 1923-ban 1759, 1924-ben 2500 kat. holdat. Ha ehhez hozzászámítjuk a folyó év őszen kiszolgáltatásra kerülő mennyiséggel beültethető 3200 kat. hold területet, úgy a fásorokon és a gazdasági fásításokon kívül az alföldi új erdőtelepítés a folyó év végével kerek 9000 kat. holdra tehető.

Kisgazdaggyűlés Szulimánban. A somogy megyei Szulimán község öntudatos kisgazdatársadalmi átérzve a szervezkedés és az ebben rejlő erő

páratlan fontosságát, a közelmultban gyűlést tartott, amelyen elhatározták a kisgazdapárt helyi csoportjának megalakítását s egyidejűen csatlakoztak a kisgazdapárt somogy megyei központi szervezetéhez is. Az alakuló gyűlésen elnökké ifj. Gál Józsefet, alelnökké Trummer Antalt, jegyzővé Hell Józsefet, titkárrá Dréher Györgyöt, pénztárossá Kispörös Józsefet választották meg, azonkívül Vukovics Antal vezetésével megfelelő választmányt is alakítottak. Az alakuló gyűlésről szóló és költői lendülettel megszövegezett jegyzőkönyvet beküldötték szerkesztőségünknek is, amelyet okmánytárunkba helyeztünk, magunk részéről pedig örömmel üdvözljük az új kisgazdakört, s a kisgazdatársadalom szervezetségének a szulimániaiakkal való megerősödését.

A miskolci önkéntes tűzoltó- és mentőegyesület jubileuma. A miskolci önkéntes tűzoltó- és mentőegyesület vasárnap ünnepelte fennállásának ötvenéves évfordulóját. Az ünnepélyen Koszó István és Tomcsányi Kálmán belügyi államtitkárok és vitéz Nagy Pál, gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, is megjelentek. Az ünnep jelentőségét díszközgyűlés keretében méltatták.

Új szénbányák Fejérmegyében. Fejérmegye területén több helyen kutattak szén után ebben az évben. Csákvárottkiaknázásra alkalmas szénreteleget találtak egészen közel a föld felszínéhez, de sokkal gazdagabb szénmező van Csabdi közelében. Úgy értesülünk, hogy már előkészületek történtek a szén kiaknázására. Az érdekltség legközelebb megkezdí a munkáslakások építését. A csabdi szénbányához függőpályát és gazdasági vasutat is építenek.

Halálra főtt a forró paradicsomban egy kisgyermek. Dorozsma községben a napokban Kálmán Józsefné paradicsomot főzött egy hatalmas lábasban. A forró paradicsommal telt lábast a földre tette néhány percre hűlni. Szabadidejét arra használta, hogy hároméves kisfiát karjára vette s sétálgatni kezdett vele a konyhában. Járkálás közben olyan felületen tartotta a kisfiút, hogy az a forró lábasba zuhant. A szerencsétlen kisgyerek egészen összeégett s pár órai szenvedés után meghalt.

Nyilvános vegyvizsgáló állomás. Felhívjuk lapunk olvasóinak figyelmét dr. Szilágyi Gyula műegy. tanár és Szilágyi Ernő okl. vegyész-mérnök 34 éve fennálló nyilvános vegyvizsgáló állomásának hirdetésére, ahol t. olvasóink gazdaságukban szükséges összes vegyvizsgálataikat a legutányosabban végeztethetik, s ugyancsak bármely szakkérdésben felvilágosításokat nyerhetnek.

=====

Hajdan és most.

Valaha rég, október elején,
Berukkolt sok szép rekrutalegény.
Ma nincsen rekrutánk,
De szentül hisszük, esdve,
Berukkolunk mi még
Prágába, Bukarestbe!

Eladó a szultánok világhíres palotája.

Konstantinápolyból érkezik a hír, hogy a török kormány áruba bocsátja a szultánok világhírű palotáját. A páratlanul szép palota ára 1.250.000 dollár, vagyis akinek tízmilliárd magyar koronája van, megveheti a szultánok palotáját. Amennyiben nem akadna vevő az épületre, akkor a szultánok egykori lakóhelyét színházzá alakítják át. A török kormány le akarja rombolni a régi falakat is, amelyek még Bizáncot védtek s amelyek sok helyen meglehetősen épségben ma is állanak a török fővárosban. A kormánynak ez a terve azonban nagy megütközést keltett s különösen azok a tudósok tiltakoznak ellene, akik a bizánci korszak történetével foglalkoznak.

MEZŐGAZDASÁG

Mire ügyeljünk a szüretelésnél.

A rossz szőlőtermés, illetve a beteg szőlők rothadása és romlása következtében az idén még a szokottnál is korábban kezdődött meg az országban a szüret. Időszerűnek tartjuk tehát, hogy most, szüretidő elején a szőlősgazdákat több olyan kérdéssel ismertessük meg, amelyek úgy a bor minőségére, mint értékesítése szempontjából elsőrendű fontossággal bírnak.

Mielőtt hozzáfogunk a szüreteléshez, különös gondot kell fordítani arra, hogy szüretelési edényeink és eszközeink a legtisztábbak és a legjobb állapotban legyenek.

A mustok feldolgozása fajtánként és különösen borvidékenként különböző és sokszor ősi szokásokon alapszik. Mindenesetre legjobb módszer, ha a lehetőségek és a körülmények engedik, az, hogy az egyes fajtákat szüreteljük külön, mert a fajborokat sokkal jobban és drágábban értékesíthetjük, mint a vegyes szüretelésű fehér, vagy asztali fehér néven forgalomba hozott borokat. Olyan szőlőkben, ahol az egyes fajták soronként, vagy táblákban külön vannak ültetve, az ilyenek fajtánként való szüretelésének nincsen semmi akadálya. Hazánkban a földmívesek zöme a vegyes ültetésnek a híve, aminek következménye természetesen a sok tekintetben hátrányos vegyes szüretelés is. Amikor aztán eladja a gazda a borát és azért a fele árat kapja, mint a szomszédos uradalom, nem győz eleget csodálkozni, hogy vajjon miért van ez. Pedig egészen természetes dolog, hogy az a borkereskedő, vagy pincészet, amely ma már túlságosan kifinomult ízlésű fogyasztóközönség igényeit elégíti ki, nem vásárol vörhenyes, vagy sötét-sárga színű, karcos, sokszor vad-savanyú vegyesszüretelésű és megnevezhetetlen nevű bort, hanem megvásárolja az uradalom kitűnő fajtiszta *ezerjóját, mézédés fehérjét, vagy kadarkáját.*

Nemcsak a bor fajtája, hanem színe is nagy szerepet játszik az értékesítésnél. A vörhenyes, pirosas, sem vörös, sem fehér, sem schiller színű borok sokkal olcsóbban kelnek el, mint a szép színű zöldesfehér, sárgásan fehér, vagy rubin, skarlát színű vörösborkok. A szép szín biztosítása jól viruló fajták alkalmazása, a szüret tervszerű végrehajtása és a bor megfelelő kezelése esetén könnyen módunkban áll.

Hogyha már a vegyes szüretelést nem kerülhetjük el, akkor is arra kell törekednünk, hogy a fehér, piros, illetve kék szőlőt külön szedjük, mert akkor, ha nem is lesz fajborunk, de legalább kimondottan fehér, schiller, vagy vörös borunk lesz.

A szüretelésnél különös gondot kell fordítani a rothadt, penészes és sáros fűrtököknek az egészségesektől való külön szedésére, mert a rothadt fűrtökből szüretelt bor igen hajlamos a barna törésre, nehezen tisztul, míg a túlérte és ennek folytán megrepesztett szőlő bora pedig ecetes erjedésre hajlamos, épen ezért igen óvatosan kell kezelni. A rothadt, sáros, penészes, túlérett, megsérült fűrtökeket szüreteljünk külön. Az ilyen szőlőfűrtöket külön dolgozzuk fel, a mustját azonban előbb nyálkazzuk le. A lenyálkázás

abból áll, hogy a termésnek ezt a részét jól kénezett erjesztőkádba tesszük és amikor a kád felig van, ismét kénezzük meg. A kén elpusztítja a baktériumokat és az élesztőgombák nagy részét, a must erjedését egy-két napig meggátolja, amely idő aztán elegendő ahhoz, hogy *ezalatt a por, piszok, rothadt bogycéh, ami a mustban van, leülledjek.* Ennek megtörténte után a megtisztult mustot aztán fejtjük át egy másik edénybe, szellőztessük meg jól és hogy az erjedés meginduljon, keverjük össze az egészséges szőlő mustjával.

A rothadt termés feldolgozásánál úgy is tehetünk, hogy a szőlőt azonnal préseljük ki, nehogy a must a rothadt szőlő kellemetlen ízét felvegye. Az így kapott musttal aztán ugyanúgy bányunk el, mint a penészes vagy törődött fűrtökből készült musttal, vagyis lekénezzük és ültetjük. Mivel a kénezés a szőlő festékanyagának egy részét szintén elpusztítja, épen ezért ezt a lekénekezési eljárást csak abban az esetben alkalmazzuk, hogyha nem akarunk tiszta vörösbort, mert a lekénekezés mellett a bor színe fakó marad.

A földbirtokreformtörvény és novella szövegét kitűnően használható kézikönyvben dolgozta fel két hivatalos elméleti és gyakorlati szakember: dr. Máté Imre, miniszteri fogalmazó, egyetemi tanársegéd és dr. Neubauer Ferenc, nemzetgyűlési képviselő, a novella parlamenti előadója. A szerzők a földbirtokreform végrehajtásánál érdekelt mindkét fél: földbirtokos és igénylő, továbbá a végrehajtó hatóságok és jogi képviselők érdekeit tartva szem előtt, a törvény, novella, végrehajtási utasítások, kapcsolatos rendeletek és a joggyakorlatok anyagát a legpraktikusabb módon az egyes jogesetek körül csoportosítják. Ennek a praktikus berendezésnek s a gondos tárgy- és szakasz-mutatónak révén az értékes munka nélkülözhetetlen forrása lesz minden jogi tudnivalónak, mely a földbirtokreform gyakorlati megvalósulása folyamán felmerülhet, szerzőinek személye pedig biztosíték, hogy a munka olvasója minden őt érdeklő kérdésben a legautentikusabb forrásból merít. Az értékes munka ára 119.000 korona.

A magyar méhészet válsága. A magyar méhészet az utolsó három esztendő kedvezőtlen időjárása folytán súlyos válságba jutott. Az ország méhállományának jórésze elpusztult.

A kukorica törése.

Ha a kukorica megérett, amit a szár megsárgulásából és a mag megkeményedéséből lehet meg tudni, a csövet a szárról letörlik. Minél vastagabb a kukorica csutkája, annál inkább be kell várni a teljes érését, mert a vastagszárú kukorica nyirkos csutkája a görében csak nehezen szárad, a kukorica igen könnyen megdohosodik vagy megpenészedik.

A kukorica törését különböző módon végzik. A leggyakoribb eljárás az, hogy a kukoricát hajastul letörlik és utólag vagy a szántón, vagy este otthon fosztják. Célszerűbb eljárás arra az esetre, ha a kukoricát házilag termeljük, még a szárán való lefosztás. A munkások egy rövid éles késsel a kukorica fedőleveleit kitörlik és kosarakba dobják, amiközben a kukoricát válogatják is, külön kosarakba dobálva a hibátlan csöveket és külön a hiányosan benőtteket vagy éretleneket.

Abban az esetben, ha levelesen törjük le a kukoricát, arra kell ügyelni, hogy *ne törjenek többet, mint amennyit még aznap megludnak fosztani, mert különben könnyen megfűlled a kukorica.* A fosztással össze kell kötni a kukorica válogatását is. A kisebb termelők akukoricát koszorúba kötik s ez esetben a leveleknek egy részét meghagyják a csövön, különben pedig a lefosztott kukorica a görébe kerül.

A göré legfőbb másfél méter széles legyen csak, különben könnyen megfűlled a kukorica. Az ily szélességű görében, ha a lécek nem állnak nagyon sűrűn egymás mellett, a kukorica minden további kezelés nélkül eltartható, feltéve, hogy jól kiérletten törték. Kedvezőtlen időjárásnál előfordul azonban, hogy a kukorica nincs még kellőleg kiszáradva midőn a görébe kerül, ez esetben a kukoricát ismétletlen át kell lapátolni, célszerű továbbá ilyenkor a kukorica közé lécekből kúpalakúldg összeszegezett csatornákat rakni, hogy a szél jobban átjárhassa.

A kukorica szárát vagy mindjárt a törés után, vagy ha a sürgősebb dolog véget ér, *vágják ki többől.* A vékonyabb kukoricaszár elég jó takarmány és ezért ilyet kell, hogy az mihamarabb levágassák, mert ha az érett kórót sokat veri az eső, az értékből jelentékenyen veszít.

A kukoricát akkor kell lemorzsolni, mikor a csövön egészen kiszáradt, ezért a morzsolással legjobb mindig a következő tavaszig várni.

Törzskönyvezik a háziállatokat.

A földművelésügyi minisztérium a háziállatok pontos törzskönyvezését kötelezővé tette és erről szabályrendeletet adott ki és egyidejűen Országos Törzskönyvelő Bizottságot szervezett. Az intézkedés végcélja az ország állatállományának minőségbeli megjavítása.

A többtermelés elvénél fogva nemcsak többet, hanem jobbat is kell termelnünk. A jobbminőségű háziállat a gazdára és az országra nézve egyaránt nagyobb értéket képvisel. Közgazdasági szempontból különösen figyelembe kell vennünk azt, hogy a külföldi piacokon az állat minőségének igazolására törzskönyvi kivonatot kívánnak.

VÁSÁR ÉS PIAC.

A Mezőgazdasági Árubeszerző és Kereskedelmi R.-T. heti jelentése.

Gabonapiac.

A tőzsdetanács csütörtöki hivatalos árjegyzései: 76 kilós tiszavidéki búza 422.500—427.500, egyéb 420—425.000, 78 kilós tiszavidéki búza 432.500—435.000, egyéb 430.000—432.500, rozs 400—405.000, takarmányárpa 380—400.000, sörárpa 460—480.000, köles 280—300.000, zab új 330—350.000, tengeri 375.000—380.000, repce 640—660.000, korpá 225—230.000 korona métermázsánként.

Marhavásár.

A ferencvárosi vágómarhavásárra csütörtökön 941 darab vágómarhát hajtottak fel. Ökör legjobbminőségű 17—19.500, kivételesen 20—20.500, közép 13—16.500, gyengébb 7—12.500, bika jobb 15—19.000, kivételesen 19.500—20.000, gyengébb 9500—14.500, bivaly 8000—12.000, tehén jobbminőségű 14.500—18.500, kivételesen 19—19.500, gyengébb 7—14.000, kicsontozni való marha 5500—7000, növendék 8500—15.000 korona kilogrammonként.

Sertésvásár.

A ferencvárosi csütörtöki sertésvásárra felhajtottak 1600 sertést. Élősúlyban kilogrammonként könnyű 26—27.000, középest 27.000—28.000, nehéz sertést 26.500—27.800 koronával adták.

Főszerkesztő és felelős kiadó:

Karácsony Gyula.

Felelős szerkesztő: Czebe László.

Szerkesztő: Dunay Ödön.

Dr. SZILÁGYI GYULA műegyetemi ny. rk. tanár, m. kir. törvényszéki hites vegyész és SZILÁGYI ERNŐ okl. vegyész-mérnök

NYILVÁNOS
VEGYKISÉRLETI ÁLLOMÁSA
ÉS
MŰSZAKI IRODÁJA
Budapest, VI., Dessewffy-utca 8-10.

A gazdaságokban előforduló mindenféle vegyvizsgálatokat 34 éve fennálló vegyvizsgáló állomásunkon az 1895. XLVI. t. c. alapján működő állami állomások részére rendeletileg megállapított díjtelek szerint a legutányosabban végzünk. Szakvéleményeket adunk az összes mezőgazdasági kérdésekben.

Ne vegyen az 1925-ik esztendőre kalendáriumot drága pénzért, mert **ingyen megkapja** ha egy évre előfizet lapunkra a Magyar Falu nagy képes naptárát, amely páratlanul gazdag, érdekes, szórakoztató és tanulságos tartalommal jelenik meg a magyar nép számára. Nem előfizetőknek 15 ezer korona az ára.

Vetőgépet, ekét, morzsolót, szecskavágót, szénagyűjtőt, rostát, borsajtót, szőlőzuzót és mindenféle mezőgazdasági gépet a legjutányosabban azonnal szállít a DEBRECZENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T., DEBRECZEN

Budapestre utazó gazdák otthonos, olcsó, kényelmes szállást kaphatnak

Gyermektelen úri házaspárnál, Budapest, VII., Dohány-utca 84. sz., II. emelet 20

Épületvasalások és bútortvasalások

nagy választékban a legolcsóbb napi áron beszerezhetők:

Deckert Ferencnél Kaposvár.

Korona-utca 14. szám.

«Magyar festő» házában.

Budapestre utazók figyelmébe!

Szent Margitsziget Gyógyfürdő

a főváros büszkesége, Európa legszebb folyami szigete, üdülők és utazók részére is a legkellemesebb tartózkodási- és üdülőhely.

Gyógyfürdője, főleg rheumatikus bántalmakban szenvedők részére, páratlan a maga nemében. — Minden kényelemmel berendezett szállodái kellemes tartózkodást nyújtanak.

Előjegyzéseket elfogad a szálloda igazgatósága.

Telefon: 95—85. Sürgőnycim: Margotel.

Iparosok Országos Központi Szövetkezete

Központja: Budapest, V., Nádor-utca 22. Telefon: 53—33, 53—37.

Háziipari osztály: IV., Kecskeméti-u. 18. Tel.: J. 145—80. — Kosárüzlet: IV., Kecskeméti-u. 13. Tel.: J. 138—31. — Vegyipari osztály: V., Nádor-u. 22. Tel.: J. 53—33. — Textilosztály: IV., Kecskeméti-u. 13. Tel.: J. 152—95. — Textilüzlet: IV., Kecskeméti-u. 13. — Építőipari osztály: V., Nádor-u. 22. Tel.: J. 53—33. — Bőripari szakosztály: VII., Klauzál-tér 5. Tel.: J. 128—77. — Faipari osztály: VIII., Salétrom-u. 5. Tel.: J. 141—58. — Textilgyártási osztály: VIII., Salétrom-u. 5. Tel.: J. 141—58. — Pozsonyi-úti butoraktár: Vízafogó dűlő. Tel. 151—54. Iparosok legolcsóbb beszerzési forrása!

BUTOR!

Gyönyörű virágtopolya hálók 2,600.000 kor.-tól. Palysander fényezett ebédli 3,800.000 K.-tól. Budapest, VIII., Nap-u. 6. (József-körút mellett.)

Hálósobákat,

ebédliket, íriszobákat, szalon- és klubgarnitúrákat, konyha- és előszobaberendezéseket legmérsékeltébb áron szállít: **SÁNDOR IGNÁC** bútortárháza, Budapest, VI. ker., Dessoefy-utca 18. sz.

Patkány-, egérintő RATIN

specifikus mezei egérintő békebeli anyag. Legolcsóbb napi áron. Szétküldési hely: **RATIN LABORATORIUM**, Budapest, VII., Murányi-utca 88/B.

Bútorvásárlók figyelmébe!

Saját érdekében tekintse meg raktáramat. Hálók, ebédli, íriszobák, garnitúrák nagy választékban, a legolcsóbb áron árusítok. Bútorüzlet, Budapest, VII., Kertész-u. 35.

Jóminőségű

keményfa hálósobát „DURUS”

vásárolhat részletfizetésre is. Butoripari és Kereskedelmi Részvénytársaságnál Budapest, VII., Nagydófa-utca 3. (Rákóczi-útnál.)

Tömör keményfa hálók 2,300.000 koronától, Ebédli 5,000.000 koronától nagybani áron.

Vidékre szakszerű csomagolás.

„LUXUS”

Butorkereskedelmi részvénytársaságnál Budapest, VII., Murányi-utca 26. szám (István-útnál.)

BUTOROKAT

ne vegyen addig, amíg meg nem nézte

TÓTH JÓZSEF

asztalos-mester

gyönyörű butorraktárát

Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 17. alatt.

ELSŐRENDŰ

VASGERENDÁK

minden méretben legolcsóbban beszerezhetők

Sohr Pál vaskereskedőnél Kaposvár, Korona-utca 9.

Saját érdekében kérjen mindenki, mielőtt vasgerenda szükségletét fedezi, tőlem árajánlatot.

Kis Pipa vendéglő

Kaposvárótt

(volt Arany bika)

Rákóczi-tér és Anna-utca sarok

megnyit.

Tulajdonos **JELENY SÁNDOR**

Kitűnő zónadélelőtt, még kitűnőbb ebéd délből, a legkitűnőbb vacsora este. Elsőrendű falborok. Első Részvénysör, pontos kiszolgálás, szolid árak.

A vidéki közönség találkozóhelye.

Réz-, vasbutor Sodronyágybetét Gyermekkoesi.

Elismert jó minőségű gyárakból, VII. genél fogva legolcsóbb **HIKKER** Dohány-u. 6.

Pálinkafőző és mosó-üstök vörösréz-ből.

Rézgálic.—Raffia.—Rézkénpor.

Szabadal. Balaton és Vermorel-rendszerű szőlőpermetezők

Háti- és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyári áron beszerezhetők Szontagh Pál rézárugyár. (Cédlők Terényi Samu) Gyors s kedvező elintézés végett levelek és megrendelések Terényi Samu cédlők nevére címezendők Budapest, IX. ker., Öllői-út 19. szám.

CSÉZLI

fogászati és fogtechnikai műintézet

Budapest, III., Zsigmond-utca 104.

Fogakat, fogsorokat részletfizetésre is a leggyorsabban készit.

Vidékiek egy nap alatt elintéztetnek.

Topolya keményfa hálók

2,300.000, ebédli 4,000.000 és feljebb. Dormann, József-körút 15.

Friedrich gépjavító műhely

Kaposvár, Váci-utca 5. szám.

Az összes mezőgazdasági gépek javítása. Használt gépek vétele, eladása, cserével kapcsolatban is. Előnyös feltételek mellett. Kaposvári falu kiállításon kiűntetve. Egy darab GATTER olcsón eladó.

BOR-szivattyúk, gazdasági eszközök, BOR-tömlők, dugók, kénlap, stb.

„PERFEKTA” Magyar sörgyári és pincészeti cikkek részvénytársasága.

GALGÓCZY TANINTÉZET

BUDAPEST, MÁRIA TERÉZIA-TÉR 3.

Teljes anyagi garanciával készit elő magánvizsgákra, érettségire. Sikertelen vizsga esetén a tandíjat valorizálva visszafizetjük.

Fényezett diófa-ebédli, borszékkel 3,500.000 korona, topolya hálósoba, szelvény 2,800.000 korona, szalagarnitúra 6 darab-ból álló 1,700.000 korona. Sürgősen átadó. **BRÜLLNÉ**, Budapest, VI., Izabella-utca 81

KARDOS IMRE cementárugyára KAPOSVÁR.

Raktáron tart és azonnal szállit minden nemű cementárut, úgymint cement-cserepet, cementlapot, minden méretű cementcsövet, hidakat, kutgyűrűket, jászlatokat (istálló-berendezéshez) ser-tés- és itatóvályukat, vállal minden-nemű beton- és műkömunkát.

I-rendű portlandcement állandóan kapható

Sok pénzt takarít meg,

ha a nyári bevásárlásait

Róth Rezső

olcsó árúháza Kaposvárótt, Széchenyi-tér 10., telefon 8-96, szerzi be.

Ár a i m:

Férfi soknik minden színben ... 8000
Női harisnya fehér, fekete, barna és drapp színekben ... 1000+
Jóminőségű zsebkendő drb ... 8-10-12000
Selyem kötött nyakkendő ... 15000
Selyemfűnyű 85 grammos kötőpamut minden színben ... 6500
Üveges családi cipőkrém ... 4500
Lurion cipőkrémviaszk ... 1200

Férfiingek két gallérral, rövid és egész alsónadrágok olcsó áron. Jóminőségű munkásingek és komisz alsónadrágok nagy választékban.

Ezenkívül csipke, szalag, himzés, illatszappan, gép- és kéziernák a legolcsóbb napi áron. Cigarettapapír, Modiano-hüvely állandó raktár.

Eladás nagyban és kicsinyben.

SZABÓK FIGYELMÉBE! 1000 yardos madárvédjegyű alsószál darabja 10.000 korona.

A 42 év óta fennálló **Fischer J. r. t.**

Bpest, Nádor-u. 31-33. zsák és ponyvagyártmányait Sürgőnycim: mint a legmegbízhatóbbat Jutei Bpest. ajánljuk. Ponyvakölcsönzés.

Ma már mindenki tudja,

hogya a legszebb, legjobb és legolcsóbb takaréktűzhelyek és utcai vaskerítések

Rózsa Ignác épület- és mulakatosnál **Kaposváron** szerezhetők be.

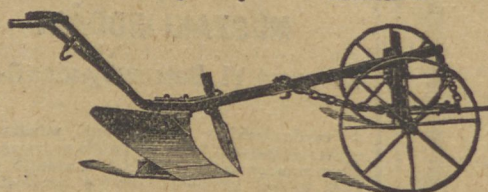
Raktáron tart: Mindenfajta falba építhető és lábon álló zománcozott tűzhelyet, vaskerítéseket, istálló és magtár vasblakokat.

Műhely: Kaposvár, István-utca 4.

Üzlet: Kaposvár, Berzsenyi-u. 27.

Telefon: 262.

Részvény-alap: 1-6 milliárd

„PYRAMIS”

ACÉLEKÉKET

Telefon: 65-49, 65-50. Sürgőnycim: „Pyramis”

Magyar Földbirtokosok és Földbérliők Kereskedelmi Részvénytársasága, Budapest, VI., Teréz-körút 26.

CHINOIN GYÓGYSZER- ÉS VEGYÉSZETI TERMÉKEK GYÁRA R.-T. UJPEST.

Angolkór, csontlágylás, elcsenevészsedés stb. ellen:

FUTOR

szénsavas takarmánymész sertésnek, egyéb állatoknak túlnyomólag szemes eleséggel, korpával, darával stb. etetésénél. FUTORT használjon iszapolt kréta helyett!

HIZAN

csontliszt-készítmény (foszforsavas takarmánymész) kutyának, egyéb állatoknak túlnyomólag polyva, törek, melasz, stb. etetésénél. — Mocsaras, turfás vidékeken.

CARBOVENT

poralakban: hasmenésnél, bélhurutnál; rugalmas pálcalakban: magzataburok visszamaradásánál stb.